

Teknisen lautakunnan kokous 13.5.2009 esityslista nr. 4 Vesihuollon kehittämissuunnitelma

Pyydämme ystävällisesti ottamaan seuraavat näkökulmat huomioon käsitellessänne vesihuollon kehittämissuunnitelmaa.

Olemme tehneet kuntalaisaloitteet vesihuollon kehittämissuunnitelman päivittämisestä sekä Muukko-Ilottula alueen ottamisesta mukaan vesilaitoksen toiminta-alueeseen alkuvuodesta 2007. (aloitteiden diaarinumerot 77/017/2007 ja 141/017/2007 sekä lausunto 141/017/2007)

Me ymmärrämme että nämä olisivat kaksi erillistä - vaikkakin samaan kokonaisuuteen kuuluvaa - kysymystä, mutta tekninen toimi on meille vakuutellut että ne kuuluvat yhteen, ja että vesihuollon kehittämissuunnitelma tulee aikanaan antamaan meille vastauksen aloitteisiimme. (TekLan päätökset 18.4.2007 § 122 ja 25.6.2008 § 211)

Koska kuitenkin em. verrattuna ristiriitaisesti 12.11.2008 § 371 TekLan päätöksen mukaisesti nämä ovatkin erillisiä asioita ja päätös toiminta-alueen laajentamisesta kuuluu kaupunginvaltuustolle, meidän on vaikea ymmärtää tulisiko esityksemme toiminta-alueen laajentamisesta käsitellä yhdessä vai erikseen vesihuollon kehittämissuunnitelman kanssa.

Teknisen toimen palvelutuotannon esityksessä kuitenkin todetaan: "Vesihuollon kehittämissuunnitelma sisältää koko kunnan vesihuollon kehittämisstrategian, *huomioiden ympäristönsuojelulliset näkökohdat*. Vesihuoltolain perustelujen mukaan kehittämissuunnitelma ei ole kuntaa eikä vesihuoltolaitosta sitova, vaan tavoitteellinen asiakirja. Se sisältää ohjeet ja suuntaviivat yksityiskohtaiselle suunnittelulle ja päätöksenteolle. Kehittämissuunnitelma on kuitenkin tärkeä apuväline kunnalle sen valmistellessa toiminta-aluepäätöksiä ja vesihuoltolaitokselle niiden suunnitellessa palveluja ja toiminta-alueita."

Näin ollen mikäli Muukon ja Ilottulan kyläläisten tekemiä kuntalaisaloitteita vesilaitoksen toiminta-alueen laajentamisesta ei käsitellä nyt vesihuoltosuunnitelman käsittelemisen yhteydessä, tulemme vaatimaan sen käsittelemistä erikseen. Ilmeisesti erikseen käsitteleminen on todennäköisempää sillä tietoomme ei ole saatettu, että vesilaitokselta tai ympäristötoimelta olisi pyydetty lausuntoa vesilaitoksen toiminta-alueen laajentamisesitykseen. Mikäli aloitteitamme ei käsitellä välittömästi vesihuollon kehittämissuunnitelman käsittelemisen jälkeen, on meidän pakko kysyä toteutuuko kuntalain 28 § mukainen aloitteenteko-oikeus Lappeenrannassa ollenkaan.

Muukon ja Ilottulan aloitteet (2007) ja 5.5.2009 kuntalaisaloite (diaarinumero 331/017/2009) jossa on 1987 allekirjoittajaa esittävät Muukon, Ilottulan ja Haukilahden alueelle kunnallista viemäriä ja vesijohtoa.

Kaakkois-Suomen ympäristökeskus antaa em. esityksille tuensa lausunnossaan:

"Vuonna 1998 (yli 10 vuotta sitten!) valmistuneessa Etelä-Karjalan maakunnallisen vesihuollon kehittämissuunnitelmassa on esitetty **Lappeenrannan ja Joutsenon vesihuoltoverkoston yhdistämistä**. Nyt tehty kuntaliitos parantaa Lappeenrannan keskustan vedenhankinnan toimintavarmuutta. Yhdysvesijohdon rakentamisella voitaisiin mahdollisesti parantaa myös haja-asutuksen vesi- ja viemärihuoltoa. Ympäristökeskus esittää, että **hanketta ja sen vaikutuksia tarkasteltaisiin kehittämissuunnitelmassa tarkemmin**".

sekä " Vesihuollon kehittämissuunnitelma pitäisi olla koko kunnan kattava strateginen vesihuollon suunnitelma. Kehittämissuunnitelmassa esitetty toimenpideohjelma pitää sisällään ainoastaan osuuskuntahankkeina toteutettavaksi esitettyjä vesihuoltohankkeita, ilman aikataulutusta.

Toimenpideohjelmaan ei ole nimetty Lappeenrannan Vesi Oy:lle suunnattuja kehittämishankkeita. Vesi Oy:n tulevaisuuden (vedenhankinta / jätevesien käsittely) kehittämishankkeet huomioiden toimenpidelistä kehkeytyy kustannuksiltaan mittavaksi. Haja-asutuksen vesihuollon kehittämistarpeet huomioiden Kaakkois-

Suomen ympäristökeskus esittää, että ns. vesihuoltoverkostojen lievealueiden (esim. Muukon alue) vesihuollon järjestämiseen kiinnitettäisiin kehittämissuunnitelmassa enemmän huomiota.”

ja ” Eduskunnan ympäristövaliokunta piti vesihuoltolainsäädännön uudistusta käsitellessään tärkeänä, että uudistuksella parannettaisiin erityisesti asemakaava-alueiden ulkopuolisten taajamien ja haja-asutuksen vesihuoltoa.”

Myös vesilaitos on lausunnossaan sanonut: ” **Kehittämissuunnitelmaa tulisikin tarkentaa vedenhankinnan ja jätevesiratkaisujen osalta niin, että tulevat ratkaisut näkyisivät osana kehittämissuunnitelmaa.**”

Eivätkö nämä kaikki lausunnot puolla ajatusta että vesihuollon toiminta-alueen laajentamisesitys tulisi käsitellä osana vesihuollon kehittämissuunnitelmaa?

Vaikka eri viranomaisilta ei ole käsityksemme mukaan (vielä?) pyydetty lausuntoa vesilaitoksen toiminta-alueen laajentamisesta Muukon ja Ilottulan osalta, vaan vain vesihuollon kehittämissuunnitelmasta, siitä huolimatta sekä Kaakkois-Suomen ympäristökeskus että Lappeenrannan kaupungin ympäristötoimi toteavat lausunnossaan:

”Joutsenonkankaan pohjavesialueilla oleva asutus (Muukko-Ilottula) on terveydensuojelullisista (pohjavesiriskit) sekä ympäristönsuojelullisista syistä liitettävä viemäriverkostoon. Ao alueille on järkevää rakentaa myös talousvesiverkosto samanaikaisesti viemäriverkoston kanssa.”

Todettakoon että tekninen toimi yllyttää edelleen vesiosuuskunnan perustamista alueelle, ympäristökeskus taas suosittelee vesijohdon tekemistä samalla. Käytännössä tämä siis tarkoittaisi sitä että Ilottulalaiset rakentaisivat omalla kustannuksellaan kaupungin pumppaamon viereen oman pumppaamon juomavedelle samalla kun osuustoimisesti ratkaisisivat viemärointiongelmansa. Muukossa ja suuressa osassa Ilottulaa on jo kaupungin vesijohto!

Vielä kerran...

Koska aikaisemmin annetut aloitteet ja lausunto eivät ole enää päätöstä tehdessä yllätykseksemme mukana, haluamme esittää teille vielä kerran kootusti perustelumme, joiden tähden edelleen ajattelemme että **Muukko, Ilottula ja Haukilahti tulisi ottaa vesilaitoksen toiminta-alueeseen mukaan:**

1. Nyt hyväksyttävä vesihuollon kehittämissuunnitelma ei vastaa **vesihuoltolain 1 §** tavoitteita jos Muukkoa, Ilottulaa ja Haukilahtea ei oteta vesilaitoksen toiminta-alueeseen mukaan.

2. Nyt hyväksyttävä vesihuollon kehittämissuunnitelma ei huomioi riittävästi tulevaa kaavoitusta **vesihuoltolain 5 §** mukaisesti.

3. On lainvastaista säilyttää viemäroinnin vastuu kuntalaisille kun se **vesihuoltolain 6 §** mukaan kuuluu selvästi kunnalle.

4. **Miksi kehittämissuunnitelma ei ota huomioon kaupungin omistaman Muukon lammikkopuhdistamon lupaehjoja?** Viimeistään kun Muukon teollisuusaluetta ruvetaan rakentamaan, niin Muukon lammikkopuhdistamon toiminta joudutaan lupaehjojen (11.6.1997) mukaisesti lakkauttamaan ja koko Muukon alue tulee liittää kunnalliseen viemäriverkostoon (liite 1). *Nyt alueen ottaminen toiminta-alueeseen mukaan olisi kokonaistaloudellisesti kaikkein järkevintä ja mahdollistaisi teollisuusalueen nopean kaavoittamisen.*

5. Muukon ja Ilottulan kylissä olemme saaneet nauttia Lappeenrannan Vesi Oy:n palveluita talousveden osalta jo pitkään. Kun Puslamäestä ruvettiin 1980 kaupungille vettä pumppaamaan ja kaivomme tästä johtuen kuivuivat, niin *korvaukseksi* Lappeenrannan Vesi Oy rakensi talousvesiverkoston alueellemme. Vesijohtoputken vetäminen kuivuneiden kaivojen tilalle korvaa vain puolet ongelmastamme. Koska aluettamme suojellaan juuri siksi, että *kaikki kaupunkilaiset saavat 17% tarvitsemastaan juomavedestä ko. pohjavesialueelta, mielestämme kunnan (=vesilaitoksen) tulee ottaa vastuu myös likavesistämme.* Joten kaupungin tulisi ulottaa viemäriverkkonsa myös meidän alueellemme. Toisin sanoen *pohjavesialueen suojelun kustannuksiin tulisi osallistua kaikkien kaupunkilaisten eikä vain meidän alueella asuvien. Ilottulan pumppaamon tuotto 20 vuoden ajalta kuittaa mennen tullen pohjavesialueen viemäroinnin.*

6. Kaupunginhallituksen vuonna 2000 tekemä periaatepäätös vastaan Suomen laki.

TekLa on ottanut asiaan kantaa kokouksessaan 15.10.2008 § 354 Esityslistan ulkopuoliset asiat jäsen Juha Nikun tiedusteltua kuka viranomaistaho vie Muukon ja Ilottulan vesihuoltoasiaa eteenpäin. Tuotantojohtaja Pasi Leimi on todennut vastauksessaan, että asia ratkeaa sillä, että kaava ulotetaan ko. alueelle ja kaavoittaminen ei ole alueella ajankohtaista.

Leimin kannanotto perustunee kaupunginhallituksen vuonna 2000 tekemään periaatepäätökseen että Lappeenrannan Vesi Oy:n toiminta-alue on sama kuin asemakaavoitettu alue. Leimi antaa vastauksellaan ymmärtää, että koska on tehty periaatepäätös, niin kuntalain mukaisesti tehtyä aloitetta ei tarvitse ottaa ollenkaan käsittelyyn. Vetoaminen periaatepäätökseen on ristiriidassa Suomen lain kanssa.

Vesihuoltolain 31 § mukaisesti olemme tehneet vesilaitoksen toiminta-alueen laajentamisesta esityksen, ja lain 8 § mukaan **"kunta hyväksyy alueellaan toimivalle vesihuoltolaitokselle toiminta-alueen ja tarvittaessa muuttaa hyväksyttyä toiminta-aluetta** vesihuoltolaitoksen esityksestä tai, jos laitos ei tällaista esitystä ole tehnyt, *laitosta kuultuaan.*" Nyt päivitettävä vesihuollon kehittämissuunnitelma on laadittu konsulttiyhtiössä, joka ei luonnollisestikään ota poliittista kantaa vesihuoltoalueen laajentamiseen.

Nyt kuntalaiset ovat tehneet perustellun esityksen toiminta-alueen laajentamiseksi. Miten on huomioitu *vesihuoltolain 8 § mukainen vesilaitoksen kuuleminen? Entä onko ympäristötoimelta tai ympäristökeskukselta pyydetty lausunto vesilaitoksen toiminta-alueen laajentamisesitykseen?*

7. **Liesharjun kuuluminen toiminta-alueeseen** on ristiriidassa em. KH:n tekemän periaatepäätöksen kanssa. Nyt hyväksyttävässä vesihuollon kehittämissuunnitelmassa on mainittu Liesharjun kuuluvan vesilaitoksen toiminta-alueeseen, vaikka se ei ole asemakaavoitettua aluetta ja sijaitsee haja-asutusalueella. Teknisestä toimesta saamiemme tietojen mukaan alueen historia alkaa 1980-luvulta kun kaupungilla oli Liesharjussa soranottoalue ja kun soranotto loppui, kuoppaa ryhdyttiin täyttämään ylijäämämaalla. Asukkaat huomauttivat täyttötoiminnan vaikutuksesta kaivonsa veden laatuun. Ympäristökeskuksen selvityksen mukaan täyttö oli vaikuttanut pohjaveden laatuun ja niinpä *korvaukseksi* alueelle rakennettiin vesijohto. Samalla rakennettiin myös viemäri. **Alue otettiin mukaan toiminta-alueeseen teknisen lautakunnan ehdotuksesta vuonna 2001 (TekLa 22.08.2001 § 345)** . Vaikka **kaupunginhallitus oli tehnyt periaatepäätöksen vuonna 2000 että vesilaitoksen toiminta-alue on sama kuin asemaakaavoitettu alue.**

Ihmettelemme sitä miksi Muukon teollisuusalue, jossa on myös kaupungin vesi- ja viemäriverkko ei tullut automaattisesti vesilaitoksen toiminta-alueeseen mukaan, vaikka se on täysin rinnastettavissa Liesharjuun? Molemmat ovat haja-asutusalueella ja molemmilla on kaupungin puolesta rakennettu vesi- ja viemäriverkosto. Ihmettelemme sitä että Liesharjusta esitetty korvausvaatimus vaikutti lausunnon pyytämiseen ympäristökeskukselta, ja johti toimenpiteisiin, mutta Muukon ja Ilottulan korvausvaatimuksiin (aloitteet 2007) ei reagoida.

Eikö tasapuolisuuden nimissä myös Muukkoa, Ilottulaa ja Haukilahtea voida hyväksyä poikkeukseksi? *Eikö tapaus Liesharju pitäisi nostaa poliittisille päättäjille päivänvaloon ja arvioida syitä? Meidän on vaikeaa uskoa että Liesharjun perusteet voisivat olla Muukon ja Ilottulan perusteita painavampia.*

Pohjaveden suojelun tulisi olla kaikkien kuntalaisten yhteinen asia

Loppukevennykseksi vielä kaksi erilaista mielipidettä pohjavesialueelta: Molemmista yleisönosastokirjoituksista näkee miten ihmisen vastuu ympäristöstä ja pohjaveden pumppaus on pohjavesialueeseen sidoksissa:

1) Ihminen vastaa vain omasta lähiympäristöstään ja niin pohjaveden pumppaus voidaan lopettaa Ilottulasta:

Voiko "Sunisenselän sinileväsoppaa" juoda vai ei?

Lappeenrannan Vesi Oy lienee saanut jo useamman soiton, jossa kysytään tuleeko minun hanastani Joutsenonkankaan puhdasta pohjavettä vai Huhtiniemen epäilyttävää tekopohjavettä.

En yhtään ihmettele, jos ihmisillä on huoli juomavedestä, kun lehdistössä on lähes päivittäin uutisia tai mielipidekirjoituksia aiheesta. Kun vielä samassa artikkelissa vielä mainitaan että "vesi on täysin juomakelpoista" ja että "vettä ei saa käyttää edes peseytymiseen", moni menee varmasti ymmälleen.

Ehkä olisi pitänyt korostaa, että vesijohtoverkoston vesi on (vielä) juomakelpoista ja Saimaan vettä ei saa (enää) käyttää (edes) peseytymiseen. Tätä meille on varmaan haluttu vakuuttaa.

Sähkölaitoksen voimme vapaasti valita vaikka Lappeenrannan Energia toimiikin välittäjänä, mutta vesijohtojen kanssa joudumme tyytymään monopolitoimittajaamme. Kun valinnan varaa ei ole, niin asukkaita oikeutetusti kiinnostaa mitä hanasta tulee.

Puhdas juomavesi on yksi elämämme kalleimpia asioita, joten Lappeenrannassa Vesi Oy:n, kaupungin virkamiesten ja kaupunginhallinnon tulisi ryhtyä tositoimiin aidon pohjaveden toimittamiseksi kaikille kaupunkilaisille. Samalla pitäisi huolehtia siitä että pohjavesialueet säilyvät puhtaana, niin että puhtaan veden toimittaminen voidaan taata myös tuleville sukupolville. Vastuu on meidän kaikkien.

Ollaanko nyt Lappeenrannassa hyväksymässä vesihuollon kehittämissuunnitelmaa, jossa vastuu pohjavesialueen suojelemisesta jätetään ainoastaan pohjavesialueella asuvien harteille?

Saman logiikan mukaan Huhtiniemessä asuvien tulisi maksaa tekopohjavesilaitoksen kunnostus ja Nuottasaarella asuvien suunniteltu vedenpuhdistamo.

Näin silloin, jos ihmiset vastaavat vain omasta lähielinympäristöstään. Jos tämä on ok, niin silloin keskustan asukkaat vain kaivoja kaivamaan. Jolloin Ilottula-Puslamäen vedenottamon lakkauttamisen vuoksi vesi palaa pohjavesialueen asukkaiden kaivoihin ja elämme jälleen omavaraistaloudessa vesilaitoksen taksamuutoksista riippumatta.

Puhtaan juomaveden toimittamiseen kuuluu myös pohjavesialueen puhtaudesta vastaaminen ja pohjavesialueen suojelun tulisi olla kaikkien kuntalaisten yhteinen asia.

Jukka Repo – Muukko (Es mielipidettä 26.2.2009 ja Vartti 01.03.2009 mukaillen)

2) Vastuu ympäristöstä on yhteinen, ja pohjaveden pumppausta Ilottulasta voidaan lisätä:

Kyllä vesissä ja vesissä on eroja

Jorma Pöyhiä esitti aiheellisen huolensa ([Etelä-Saimaa 19.2.2009](#)) lappeenrantalaisten juomavedestä. Olen Pöyhiän kanssa täysin samaa mieltä, miksi Lappeenrannan juomavedestä suurin osa pumpataan Sunisenselältä kun laadukasta pohjavettäkin on saatavilla vaikka koko kaupungin tarpeisiin.

Pien-Saimaan sinilevätilanteesta ei osata varmuudella sanoa paljonkaan. Kukaan ei tiedä, kauanko leväesiintymistä raportoidaan. Huhtiniemen tekopohjavesilaitos kyllä suodattaa sinilevän ja vesinäytteet ovat olleet puhtaita, mutta kuka osaa sanoa, kuinka kauan sorakerrostumat suodattavat epäpuhtaudet? Nuottasaaren käyttö Sunisenselän veden esisuodatukseen (Etelä-Saimaa 18.2.2009) kuulostaa hätiköidyltä väliaikaisratkaisulta. Nyt jos koskaan olisi kauaskantoista siirtyä tekopohjaveden käytöstä pohjaveden käyttöön.

Miksi mennä merta edemmäksi kalaan kun Joutsenonkankaan pohjavesialueen saanto on 20 000 kuutiota/vrk. Ilottulan pumppaamon lupa mahdollistaa 4 000 kuution vuorokausipumppausmäärän, josta tällä hetkellä pumpataan vain 2 200 kuutiota/vrk.

Ennen Lappeenranta-Joutseno kuntaliitosta puhuttiin paljon kahden kunnan konkreettisesta yhteenliittämisestä. Panostus kaupungin itäalueille on jäänyt olemattomaksi. Vesijohtoverkostojen yhdistäminen olisi askel oikeaan suuntaan myös kestävä kehityksen kannalta ajateltuna. Joutsenonkankaan pohjavesialueen suojelemiseksi alueelle tulisi investoida myös viemäröinti jotta alue säilyy laadukkaana juomavesivarantona.

Mutta kuka on oikea maksumies pohjavesialueen suojelemiseksi? Kaikki kaupunkilaiset jotka hyötyvät vedestä, vai ainoastaan me pohjavesialueella asuvat?

Johanna Pajari - Ilottula (ES mielipidettä 24.2.2009 mukaillen)

Lisätietoja kaipaavien päättäjien kannattaa tutustua nettiosoitteeseen <http://pohjavesi.nurkka.us>

Pohjaveden puolesta -aloiteryhmä Jukka Repo, Johanna Pajari, Jukka Aarrevuo, Mauri Repo